

Література:

1. Голов С.Ф. Теорія багатокільцевого бухгалтерського обліку / С.Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 4. – С. 3-13.

2. Легенчук С.Ф. Розвиток бухгалтерського обліку на основі концепції методологічного анархізму П. Фейерабенда: Pro et Contra / С.Ф. Легенчук // Економіка: реалії часу. – 2012. – №2(3). – С. 88–91.

3. Малюга Н. М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку: монографія / Н. М. Малюга . – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 548 с.

4. Пушкар М.С. Метатеорія обліку або якою повинна стати теорія: монографія / М.С. Пушкар. – Тернопіль, Карт-Бланш, 2007. – 359 с.

УДК 657.01

Швець В.Є.,
к.е.н., доцент,
Бакаїм Н.Я.,
аспірант,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ СИСТЕМ І ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ СИСТЕМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Від початку третього тисячоліття серед наукової спільноти обліковців не вщухають дискусії щодо питань формування та функціонування обліково-аналітичних систем суб'єктів господарювання. Даній проблемі було присвячено конференції у Львові, Полтаві, Тернополі, що підтверджує актуальність питання. Однак ні чітких контурів, а ні єдності у розгляді даної проблематики в науковій літературі ще досі немає. Можливо причиною такої ситуації є відірваність теоретико-методологічних основ обліково-аналітичних дисциплін від загальної теорії систем, яка з успіхом знаходить своє застосування у різних галузях економіки. Відомо, що загальна теорія систем була запропонована Л. фон Берталанфі ще у 30-х роках ХХ століття. Ідея наявності загальних закономірностей при взаємодії великого, але не нескінченного числа фізичних, біологічних і соціальних об'єктів була уперше висловлена Берталанфі у 1937 році на семінарі з філософії у Чикагському університеті. Однак перші його публікації на цю тему з'явилися тільки після війни. Основною ідеєю загальної теорії систем, запропонованої Берталанфі, є визнання ізоморфізму (властивість окремих речовин спільно кристалізуватися утворюючи загальну кристалічну ґратку). Тобто, визнання законів, керуючих функціонуванням об'єктів на основі системного підходу. Берталанфі також запровадив поняття і дослідив відкриті

системи - системи, які постійно обмінюються речовинами і енергією з зовнішнім середовищем[1].

У 50-70-і роки ХХ століття було запропоновано ряд нових підходів до побудови загальної теорії систем такими вченими як М. Месарович, Л. Заде, Р. Акофф, Дж. Клір, А. І. Уємов, Ю. А. Урманцев, Р. Калман, С. Бір, Е. Ласло, Г. П. Мельников та ін. Загальною рисою цих підходів була розробка логіко-концептуального та математичного апарата системних досліджень.

Важливий крок у практичній адаптації теорії систем на тілі економіки зробив Іван Дрогобицький, який у своїй праці “Системний аналіз в економіці” уперше положення теорії систем і системного аналізу розглянув стосовно до потреб аналітиків, які досліджують економічні системи. У праці подано класичні аналітичні процедури, що знайшли широке застосування в економіці, а також специфічні процедури структурного аналізу, в основі яких закладено ідеї процесного підходу та інформаційного моделювання. Значну увагу І.Дрогобицький приділив опису базової методики проведення системного аналізу і питанням формування робочих планів дослідження конкретних систем[2].

Повертаючись до проблеми методологічного забезпечення формування обліково-аналітичних систем суб'єктів господарювання, доцільно використати одне із найпростіших визначень системи, як сукупності взаємодіючих елементів та відношень між ними. Такі відношення включають як структуру, так і функцію. Структура відноситься до організації елементів, які складаються із підсистем та підсистем, а також надсистеми. Таким чином, обліково-аналітична система (ОАС) – це організаційно-методологічна форма буття суб'єктів господарювання створена людиною для виконання своїх ділових функцій, яка поєднує у собі три підсистеми: облікову, аналітичну та контрольну. Незалежно від виду діяльності суб'єктів господарювання обліково-аналітичні системи повинні бути побудовані з врахуванням таких принципів: по-перше, використання зовнішніх запам'ятовуючих пристроїв; по-друге, правова регламентація функцій і зв'язків елементів системи; по-третє, економічна доцільність.

Потреба у зовнішніх запам'ятовуючих пристроях виходить із самої природи виникнення і розвитку обліку. Збереження й нагромадження інформації необхідні для аналізу та контролю діяльності суб'єктів господарювання з метою прийняття оптимальних управлінських рішень і власної безпеки.

Правова регламентація функцій і зв'язків елементів системи необхідна у забезпеченні державних інтересів, інтересів працівників, а також інтересів самого суб'єкта господарювання. Історичний досвід показує, що з правового закріплення обліку на рівні суб'єктів господарювання (мікрорівні), у середині ХІХ ст. розпочалось активне наукове опрацювання принципів, методів і

методики бухгалтерського обліку. Законами регламентують конкретні форми звітності та оподаткування, що дозволяє адаптувати обліково-аналітичну систему до інтересів конкретного суб'єкта з врахуванням інших учасників ринку.

Таким чином, методологія, розроблена на основі загальної теорії систем виступає основою для подальшого наукового дослідження можливостей її застосування у господарських системах створених на мікрорівні. У свою чергу, обліково-аналітичної системи суб'єктів господарювання можна розглядати у якості елементу великої макросистеми – системи національних рахунків на рівні держави. Цей підхід видається більш логічним у трактуванні обліково-аналітичних систем суб'єктів господарювання.

Література:

1. Предметна область системного аналізу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: // http://itosvita.ucoz.ua/logo/pic_VUZ/chap/Syst_analiz_01.pdf – Назва з екрана.
2. Дрогобицький І.М. Системний аналіз в економіці. – Москва: Инфра, 2009. – 512с.

УДК 336.67

Шелухина Е.А.,

К.е.н., доцент кафедри бухгалтерского учета,
ФГАОУ ВПО «Северо-Кавказский федеральный университет», Россия

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ОРГАНИЗАЦИИ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО УЧЕТА

В настоящее время отсутствует официальная система и методика экологического учета и отчетности в России. Поэтому организациям в рамках соблюдения действующего бухгалтерского и налогового законодательства разрешено самостоятельно определять принципы организации экологического учета и формирования экологической учетной политики.

Если рассматривать организацию экологического учета в контексте нашего исследования с позиции деградации натурального (ресурсного) капитала и выполнения главной цели Киотского протокола - сокращения выбросов парниковых газов, то необходимо осуществлять:

- учет сертификатов сокращения выбросов углекислого газа на баланс организации;
- включение в затраты стоимости восстановления от загрязнения окружающей среды;
- введение в пассив стоимости замещения невозобновляемых ресурсов